

Presentació

Aquesta assignatura de 4 crèdits s'ofereix des del Departament de Sociologia i s'imparteix a la Facultat de Ciències de l'Educació. Com a assignatura de lliure elecció és oberta a tots els alumnes de la UAB interessats en l'educació no formal i informal, especialment per a alumnes de Diplomatura de Mestres i d'Educació Social. Com a assignatura d'itinerari de psicopedagogia s'ofereix als alumnes de les especialitats d'Educació Infantil (sota el títol d'Intervenció Educativa III) i de Primària.

Objectius

L'objectiu general del curs consisteix en la identificació i l'anàlisi dels processos d'educació al marge de l'educació específicament escolar, i en l'estudi de la interacció entre l'educació escolar i no escolar. També es l'objectiu de l'assignatura situar aquests processos educatius i les seves institucions en el context dels canvis socials recents esdevinguts a Catalunya i les societats desenvolupades.

Temari

1. Introducció: canvis socials, escola i educació informal

1.1. L'educació formal, no formal i informal: terminologia i criteris de divisió conceptual. Àmbits i camps d'actuació de l'educació no formal i informal

1.2. Tres models d'educació escolar: exclusió, segmentació i inclusió. Del capitalisme industrial al capitalisme informacional i el nou paradigma tecnològic. Conseqüències i reptes per a l'educació a l'escola i fora de l'escola.

2. Reestructuració de la família i conseqüències en els estils de socialització

2.1. La socialització primària en el context de la institució familiar. La interacció educativa i el desenvolupament del caràcter social de l'infant.

2.2. Els canvis a l'interior de la família en el pas de la tradició a la modernitat i la postmodernitat. Tendències recessives i emergents en la relació familiar.

2.3. Classes socials, contextos culturals i tipologies familiars. Els models de socialització familiar.

2.4. Metodologia de l'observació i de l'entrevista aplicada a l'estudi de casos de models de socialització familiar.

3. Evolució del temps lliure i de les seves possibilitats educatives

3.1. L'estructura del temps de producció, reproducció i lliure disposició. Evolució del temps disponible, l'oci i el consum en el lleure. La població infantil i juvenil i els usos del lleure.

3.2. Anàlisi de l'educació en el lleure infantil i juvenil. Les intencionalitats i principis pedagògics.

3.3. Trajectòria històrica dels moviments d'educació en el lleure infantil i juvenil a Catalunya. Reptes actuals de les entitats d'educació en el lleure i dels moviments educatius.

4. Efectes dels mitjans de comunicació social en els processos de socialització de la infància i l'adolescència

4.1. L'impacte econòmic, polític i social dels "mass media". La TV i els nous mitjans de comunicació electrònica.

4.2. Els "mass media" a la família en el llindar del segle XXI: la família multimèdia, les modalitats familiars de consum televisiu i la reordenació de l'espai i del temps familiar. Estudi de les audiències.

4.3. Dimensions de l'anàlisi de l'impacte de la televisió: anàlisi del mitjà, del llenguatge i del contingut dels missatges.

4.4. Reptes educatius dels mitjans de comunicació de masses. Estratègies, actituds i accions de la institució escolar i d'institucions no escolars.

Metodologia

El desenvolupament de l'assignatura es fa en base a tres tipus de procediments:

- a. assistència a classe i participació en les sessions teòriques i realització de petits exercicis en grup (comentaris de textos escrits i audiovisuals, debats...)
- b. realització d'un treball d'observació d'una família. Aquest treball s'ha de realitzar en grup (de 4 persones) i s'exposarà a classe.
- c. lectures obligatòries: per cada bloc temàtic hi ha unes lectures que s'han de repartir entre els membres del grup, fer-ne el mapa conceptual de cadascuna i respondre conjuntament a un qüestionari (un total de quatre lectures individual i posta en comú de les mateixes).

Avaluació

Per aprovar l'assignatura es té en compte:

- a. la resposta del grup als qüestionaris plantejats a classe sobre els exercicis presencials, o bé sobre les lectures obligatòries (30% nota final);
- b. la realització del treball en grup sobre família (50% nota final)
- c. i la realització d'un exercici d'avaluació inicial que es repetirà el darrer dia de classe (20% nota final).

Bibliografia

Llibres amb capítols o fragments de lectures obligatòries:

AAVV, *Les Activitats del temps lliure en l'horitzó 2010*. Barcelona: Pleniluni, 1990.

ALONSO, M. [et al.] *Teleniños públicos, teleniños privados*. Madrid: Ediciones de la Torre, 1995. 301.153.2 Alo (654.17-053.2 Alo C.Comunicació)

CARDÚS, S. *El desconcert de l'educació*, Barcelona: Edicions La Campana, 2000.

FERNÁNDEZ PALOMARES, F. *Sociología de la Educación*. Madrid: Pearson Prentice Hall, 2003.

FERRÉS, J. *Televisión subliminal: socialización mediante comunicaciones inadvertidas*. Barcelona: Paidós, 1996. 654.17:159.96 Fer C.Comunicació

GÓMEZ-GRANELL, C. [et alt.] (coord.) *La infància i les famílies als inicis del segle XXI*. Barcelona: Institut d'infància i món urbà, 2002.

HENRI, J.L. *Un Lloc per a l'infant*. Barcelona: Pleniluni, 1995.

PUIG, J.M., TRILLA, J. *La pedagogía del ocio*, Barcelona: Laertes, 1996. 379.8 Pui

RYBCZYNSKI, W. *Esperando el fin de semana*, Barcelona: Emecé, 1992.

SARTORI, G. *Homo videns. La sociedad teledirigida*, Madrid: Taurus, 1998. 681.3:301 Sar (també a C.Comunicació)

TABERNER, J. *Sociología y educación*. Madrid: Tecnos, 2002.

VILA, I. *Familia, escuela y comunidad*, Barcelona: Horsori i ICE de la UB, 1998. 37.043 Vil

Altres lectures complementàries:

AAVV, *Sociología de la educación*, Barcelona: Barcanova, 1993. 37.015.4 Soc

AD, "El Cole y la Tele". A: *Cuadernos de Pedagogía* [Barcelona] (1995), núm. 241.

ALEGRE, J. *Dinàmiques de lleure*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1992.

CASTELLS, M. *La era de la información. Economía, sociedad y cultura*. 3 vol. Madrid: Alianza Editorial, 1997. 338(100) Cas

ECHEVERRÍA, J. (1999), *Los señores del aire: Telépolis y el Tercer Entorno*, Barcelona: Destino, 1999. 654:301 *Ech C.Comunicació*

FERRÉS, J. Vídeo y educación, Barcelona: Paidós, 1993. 371.333 *Fer*

Infancia y Sociedad, revista del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. *Hemeroteca C.Socials*

LEVY, P. *La Cibercultura, el segon diluvi?* Barcelona: UOC; Proa, 1998. 681.3:301 *Lev C.Comunicació*

MARTINELL, A. [et al.] *L'Animació de grups d'esplai*. Barcelona: Laia, 1984.

MUSITU, G. [et al.] *Familia y educación*. Madrid: Labor, 1988.

PALACIOS, J. "Medio familiar". A: *Enciclopedia Práctica de Pedagogía*, Barcelona: Planeta, 1988. Volumen 6. 37(03) *Enc*

POSTMAN, N. *Tecnòpoli*. Barcelona: Llibres de l'Índex, 1996. 681.3:301 *Pos*

REHER, D. *La familia en España: pasado y presente*. Madrid: Alianza Editorial, 1996.

RICO, L. *TV fábrica de mentiras*. Madrid: Espasa Calpe, 1992.

TONUCCI, F. *La Ciutat dels infants*. Barcelona, 1997.

TRILLA, J. *Otras educaciones*, Barcelona: Anthropos, 1993.